

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТАНОВИЩЕ

От: *доц.д-р., Марин Веселинов Гешков;*
УНСС-София;
Професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност
„Икономика и управление“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна*
*степен **„доктор“** по научна специалност 3.8 Икономика,*
„Икономика и управление“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Божидар Руменов Радков*
Тема на дисертационния труд: *„Приложение на финансовите модели в*
предприятието“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 530/29.02.2024 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Професионалната биография на докторант Божидар Радков е свързана с придобит опит в различни икономически сектори и разкрива логичното развитие на колега с доказани научноизследователски и личностни качества. Докторантът започва своя кариерен път в хранително-вкусовата промишленост, като от 02.2020 г. до 04.2020 г. е стажант в млекопреработвателно предприятие. След това Божидар Радков работи в компании, част от различни сегменти на сектора за модерна търговия - през периода от 07.2020 г. до 02.2021 г. заема позицията бизнес асистент в Кауфланд България, а от 03.2021 г. до 08.2022 г. е на позицията старши специалист в същата компания. През периода от 09.2022 г. до 03.2023 г. докторантът заема позицията специалист продажби в КиК България. От

03.2023 г. до настоящия момент Божидар Радков работи като финансов анализатор за немския застрахователен брокер Грахер. Отлично владее немски и английски език. Притежава технически умения и компетенции за работа с изчислителна техника и специализирани продукти за математическо моделиране на икономическите процеси.

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра “Индустиален бизнес“ / “Бизнес факултет“ на УНСС, по научната специалност Икономика и управление (индустрия) съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 322/10.02.2023г. Обучението е осъществено в свободна форма през периода от 21.12.2022г. до 29.03.2024г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище проект за дисертационен труд е в обем от 164 страници. Състои се от въведение, теоретична част, методологическа част, практическа част и заключение. Използвани са повече от 230 литературни източника.

В глава първа на проекта за дисертационен труд авторът извършва задълбочено литературно проучване на теорията, свързана с финансовото моделиране. Последователно са разгледани същността на финансовото моделиране, взаимовръзките между финансовото моделиране и изготвянето на финансови анализи, както и ключовите фактори, оказващи влияние върху обективността на резултатите от приложението на конкретен финансов модел.

Методологическата част на проекта за дисертационен труд разглежда трите основни финансови модела. Авторът анализира трите модела подробно и задълбочено с помощта на голям брой математически формули, като демонстрира отлично познаване на финансовата теория, както и на моделите за финансов анализ. Авторът доразвива методологичната част с изследване на голям обем литература, свързана със специфични финансови модели, прилагани при съвършена конкуренция, монополистична конкуренция, олигополистична конкуренция, както и в условията на международна търговия. За извършването на финансовия анализ авторът конструира конкретен финансов модел.

Безспорно най-голям интерес за читателя представлява практическата част на проекта за дисертационен труд, в която докторантът прилага на практика конструирания от него финансов модел за оценка на финансовото състояние на трите най-големи телекомуникационни оператори, които развиват своята дейност в България, а именно: A1, Yettel и Vivacom.

Представеният за становище проект за дисертационен труд представлява напълно завършен труд, включващ всички необходими раздели и очертаващ основните приноси на докторанта, които включват както старателно извършения финансово-счетоводен анализ, така и конструирането от автора на модел за финансов анализ.

Актуалността на разработения в дисертационния труд проблем е несъмнена, с подчертан авторов поглед върху разглежданата проблематика. Личи задълбоченото познаване на използваните теоретични източници. Избраната от докторант Радков методология напълно съответства с поставените цели и задачи. Счита представените в проекта за дисертационен труд обект, предмет, цели и задачи, както и представената методология за напълно концептуално обосновани и отговарящи на поставената тема. Счита степента на лично участие на докторанта за безспорна, като положително впечатление прави умението на докторанта да анализира и обобщава голям брой литературни източници. Докторантът показва задълбочени познания в областта на изследваната от него проблематика, както и способности за самостоятелни научни изследвания.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд разширява и обогатява икономическата теория в частта на прилагането и оценката на финансовите модели в предприятието. Постигнатите научно-приложни резултати са съвместими с поставените цели. Авторът извършва задълбочен и аргументиран финансов анализ на финансовото състояние на трите водещи телекомуникационни компании в България. Направените от докторантът изводи и препоръки са базирани изцяло на получените от авторът финансови резултати.

Методологията, използвана в дисертационния труд, е строго математическа. Получените от докторантът резултати са прецизни и подробни и са резултат от умело прилагане на математически модели и голям набор от формули, което дава възможност на читателите да проверят заключенията, изведени от докторанта, както и тяхната достоверност.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът е очертал шест научни и научно-приложни приноса, които в своята съвкупност напълно се покриват с моята оценка на получените резултати, посочена по-горе. Безспорно основен принос в представения за рецензиране дисертационен труд е конструирания от авторът финансов модел. Така конструираният от докторантът финансов модел дава възможност на авторът да определи периодите на локален (глобален) максимум, както и периодите на локален (глобален) минимум, в които периоди авторът извършва своето финансово изследване.

Към този основен принос авторът очертава и приноси, свързани с финансовия анализ на трите водещи телекомуникационни компании в България. Авторът провежда и сравнителен анализ, като начертава и препоръки за бъдещото развитие на компаниите. Считам, че така формулираните приноси и тяхното разграничаване на научни и научно-приложни, могат и следва да бъдат приети.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата надлежно са представени публикациите по дисертационния труд, общо три на брой. Две от тези публикации са съответно предстояща публикация в списание „Economic Alternatives“, реферирано в SCOPUS, както и публикация в „Научни трудове“ на УНСС.

Всички публикации са по темата на дисертационния труд. Покрити са минималните национални изисквания.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на формалните изисквания и отразява съдържанието на дисертацията, както и основните положения в нея. Приемам очертаните от докторанта в автореферата научни и научно-приложни приноси за достоверни и научно обосновани.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Представения за становище проект за дисертационен труд представлява напълно завършен труд, включващ всички необходими раздели и очертаващ основните приноси на докторанта, които се определят както

старателно извършения финансово-счетоводен анализ, така и от конструирането от автора на модел за финансов анализ. Като препоръка бих посочил разработването от автора на прогнозен регресионно-корелационен модел, показващ бъдещия тренд в развитието на пазара на телекомуникационни услуги в България.

Тук може да бъде зададен следния въпрос:

Възможно ли е конструираният от докторантът модел да бъде използван за прогнозиране на финансовото състояние на трите телекомуникационни оператора в бъдещ период и ако това е възможно, каква е прогнозата на докторанта за бъдещото развитие на тези три телекомуникационни оператора?

8. Заключение

Уважаеми членове на научното жури, с настоящото приемам предложението дисертационен труд на докторант Божидар Руменов Радков, на тема „Приложения на финансовите модели в предприятието“ и давам положителна оценка за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика и управление.

07.05.2024

София

Подпис:

Доц. д-р. Марин Гешков

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

By: *Associate prof. Marin Geshkov*
University of National and World Economy
Professional direction 3.8, Economy and Management

Concerning: Dissertation for awarding the scientific degree "PhD" in the scientific specialty "3.8, *Economy and Management*" at UNWE.

Author of the dissertation: *Bozhidar Rumenov Radkov*

Topic of the dissertation: *"Applications of Financial Models in the Enterprise"*

Reason for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation, according to the Order № 530/29.02.2024 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the author

The professional biography of doctoral student Bozhidar Radkov is related to acquired experience in various economic sectors and reveals the logical development of a colleague with proven research and personal qualities. The doctoral student begins his career path in the food industry, and from 02.2020 to 04.2020 he is an intern at a milk processing enterprise. After that, Bozhidar Radkov worked in companies, part of various segments of the modern trade sector - during the period from 07.2020 to 02.2021 he held the position of Business Assistant in Kaufland Bulgaria, and from 03.2021 to 08.2022 he held the position of Senior Specialist in the same company. During the period from 09.2022 to 03.2023, the doctoral student held the position of Sales Specialist at KiK Bulgaria. From 03.2023 until now, Bozhidar Radkov has been working as a financial analyst for the German insurance broker Graher. He possesses an excellent command of

German and English. Bozhidar Radkov possesses technical skills and competencies for working with computing equipment and specialized products for mathematical modeling of economic processes.

The doctoral student was educated in a doctoral program at the Department of "Industrial Business" / "Faculty of Business" of the UNSS majoring in Economics and Management (Industry) according to the Order of the Deputy Rector for Research and Development of the UNSS No. 322/10.02.2023. The education was carried out in free form during the period from 21.12.2022. until 29.03.2024

2. Brief description of the submitted dissertation

The dissertation project presented for review has a volume of 164 pages. It consists of an introduction, a theoretical part, a methodological part, a practical part and a conclusion. More than 230 literature sources were used.

In chapter one of the dissertation project, the author conducts an in-depth literature review of the theory related to financial modeling. The essence of financial modeling, the interrelationships between financial modeling and the preparation of financial analyses, as well as the key factors influencing the objectivity of the results of the application of a specific financial model are consistently examined.

The methodological part of the dissertation project is based on the three main financial models. The author analyzes the three financial models in detail and in depth with the help of a large number of mathematical formulas, demonstrating excellent knowledge of financial theory as well as models of financial analysis. The author further develops the methodological part with the study of a large volume of literature connected with specific financial models, applied in perfect competition, monopolistic competition, oligopolistic competition, as well as in the conditions of international trade. To carry out financial analysis, the author constructs a concrete financial model.

Undoubtedly, the most interesting for the reader is the practical part of the dissertation project, in which the doctoral student applies in practice the financial model constructed by him to assess the financial status of the three largest telecommunications operators that develop their activities in Bulgaria, namely: A1, Yettel and Vivacom.

Dissertation draft submitted for review is a fully completed work that includes all necessary sections and outlines the major contributions of the doctoral student, which include both the financial and accounting analysis as well as the author's construction of a financial analysis model.

The relevance of the problem developed in the dissertation work is undoubted, with an emphasis on the author's view on the issues under consideration. It shows the in-depth knowledge of the used theoretical sources. The methodology chosen by PhD student Bozhidar Radkov is fully consistent with the set goals and objectives. I consider the object, subject, goals and tasks presented in the dissertation project, as well as the methodology presented, to be fully conceptually justified and meet the set topic. I consider the degree of personal involvement of the doctoral student to be indisputable, and count as a positive impression the ability of the doctoral student to analyze and summarize a large number of literature sources. The doctoral student shows in-depth knowledge in the field of the problem he is researching, as well as abilities for independent scientific research.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied results

The dissertation expands and enriches the economic theory in the application and evaluation of financial models in the enterprise. The achieved scientific and applied results are compatible with the set goals. The author carries out a thorough and reasoned financial analysis of the financial situation of the three leading telecommunications companies in Bulgaria. The conclusions and recommendations made by the doctoral student are based entirely on the financial results obtained by the author. The methodology used in the dissertation is strictly mathematical. The results obtained by the doctoral student are precise and detailed and are the result of skillful application of mathematical models and a large set of formulas, which enables readers to verify the conclusions drawn by the doctoral student, as well as their credibility.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

The author has outlined six scientific and scientific-applied contributions, which in their totality fully cover my assessment of the obtained scientific and scientific-applied results, indicated above. Undoubtedly, the main contribution in the dissertation submitted for review is the financial model constructed by the author. The financial model thus constructed by the doctoral student enables the author to determine the periods of local (global) maximum, as well as the periods of local (global) minimum, in which periods the author carries out his financial research.

In addition to this main contribution, the author outlines contributions related to the financial analysis of the three leading telecommunications companies

in Bulgaria. The author also conducts a comparative analysis, drawing recommendations for the future development of the companies. I believe that the contributions formulated in this way and their distinction between scientific and scientific-applied can and should be accepted.

5. Evaluation of the dissertation publications

There are three publications on the dissertation work cited in the abstract. Two of these publications are, respectively, an upcoming publication in the journal "Economic Alternatives", referenced in SCOPUS, as well as a publication in "Scientific works" of the UNSS. All publications are on the subject of the dissertation work. Minimum national requirements are covered.

6. Evaluation of the abstract

The abstract meets the formal requirements and reflects the content of the dissertation, as well as its main points. I accept the scientific and scientific-applied contributions outlined by the doctoral student in the author's thesis as credible and scientifically substantiated.

7. Critical comments, recommendations and questions

The submitted for review dissertation draft is a fully completed work that includes all necessary sections and outlines the major contributions of the doctoral student, which include both the financial and accounting analysis as well as the author's construction of a financial analysis model. As a recommendation, I would point out the author's development of a forecasting regression-correlation model, showing the future trend in the development of the telecommunications services market in Bulgaria.

The following question can be asked here:

Is it possible for the model constructed by the PhD student to be used for prediction of the financial condition of the three telecommunications operators in a future period, and if so, what is the PhD student's forecast for the future development of these three telecommunications operators?

8. Conclusion

Dear members of the scientific jury, I hereby accept the proposed dissertation of doctoral student Bozhidar Rumenov Radkov, on the topic "Applications of Financial Models in the Enterprise" and give a positive recommendation for awarding the scientific and educational degree PhD in professional direction 3.8. Economics and Management.

07.05.2024

Sofia

Signature:

Associate Prof. Marin Geshkov